

Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни “Релігійна політика”

1. Вступ.

Політика і релігія є одними з головних форм суспільної свідомості. Нерівнозначність їх у духовному житті соціуму була відзначена ще давньогрецькими мислителями. Та невіддільна залежність між ними існувала в усі часи. Чимало чинників суспільного життя впливають на політику. Серед них - релігія у всій багатоманітності її проявів, яка за певних умов здатна помітно впливати на політику і відповідно сама зазнає впливів політичної сфери. Так було в минулому, так є і нині. Тому жодна розвинута політична теорія не оминає релігійних проблем. Їх враховують і фахівці політологів, і політики-практики. Особливу увагу приділено впливу на політику так званих світових релігій - християнства, ісламу та буддизму, які мають чимало прихильників і надзвичайно розмаїті за напрямками. Віровчення будь-якої релігії завжди доповнюються певною соціальною доктриною, яка відповідає на запитання, як ставитись до соціальних цінностей, соціального устрою, до можновладців тощо.

Внаслідок цього релігія обов'язково впливає на політичне життя, прагне або виконувати роль політичного опікуна суспільства та його керівників, або освячувати й обґрунтовувати політичні інтереси певних соціальних груп, або об'єднувати людей з певною метою.

Мета курсу: дати студентам необхідні знання стосовно особливостей та специфіки виникнення політики і релігії, їх роль у розбудові перших цивілізацій.

Завдання курсу: розкрити політичні орієнтири релігійної доктрини, співвідношення політики та релігії як специфічних форм зв'язку, релігії і світового політичного процесу.

У результаті вивчення курсу студент повинен

Знати:

1. Сутність взаємодії та взаємозв'язку релігії і політики.

2. Основні види світових релігій.

3. Релігійні чинники, що впливають на ступінь активності людини в політиці.

4. Основні тенденції взаємодії релігії і політики в майбутньому.

5. Можливості практичного застосування отриманих знань.

Вміти:

1. Фахово тлумачити головні терміни даного курсу.

2. Розпізнавати особливості світових релігій та їх вплив на динаміку політичних процесів.

3. Застосовувати теоретичні знання на практиці.

2. Методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем курсу.

Грунтовне вивчення курсу «Релігійна політика», засвоєння теоретичних питань, основних понять, причин виникнення та особливостей функціонування конкретної релігії в політичній системі неможливе без систематичної, наполегливої самостійної роботи студента. Самостійне опрацювання окремих тем курсу передбачає використання конспекту лекцій, основної літератури; додаткової літератури та інших матеріалів. Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу повинна включати: визначення основних понять, аналіз структури, функцій та місця в політичній системі конкретної релігії, посилання на рекомендовані до теми джерела (цитати з них). Слід навчитись знаходити та відбирати з різноманітних джерел таку інформацію, котра стосується саме цих запитань, і систематизувати її відповідно до кожного з них.

Зміст самостійної роботи з дисципліни складає: підготовку до семінарських занять; самостійне опрацювання (конспектування) матеріалу; самостійне опрацювання наукових і періодичних видань (перелік літератури міститься у робочій програмі); самостійне вивчення окремих тем (питань) курсу; написання студентом не менш як одного реферату за семестр; самостійне розв'язування тестових завдань; підготовка до іспиту.

3.Завдання для самостійного вивчення курсу:

Назва теми та питання для самостійної роботи	Література	Форма контролю
<p>Тема 1. Релігія і політика як соціальна реальність. Особливості співвідношення релігії, моралі, політики. Релігія і політика в житті соціуму Організаційна структура релігії. Соціально-політичні функції релігії. Концепції про походження релігії.</p>	22;23;25 (о)	Реферативні повідомлення, складання порівняльних таблиць,пошук додаткової літератури з конкретного питання.
<p>Тема 2. Типологія світових релігій. Особливості національних релігій. Практичні та наукові потреби в класифікації релігій. Виникнення та поширення буддизму. Ведизм та брахманізм як попередники індуїзму. Буддизм в сучасних умовах європейської культури Проблеми війни та миру у світових релігіях.</p>	18;19;25 (о)	Вивчення навчальної літератури за темами, пошук додаткової літератури з конкретного питання.
<p>Тема 3. Релігія та її місце в політичній системі Індії, Китаю, Японії. Конфуціанство і даосизм в системі національної культури та соціально-політичному житті китайців. Вплив індуїзму на формування національної ідентичності громадян. Синтоїзм - національна релігія японців. Вплив національної релігії на формування політичної культури японців.</p>	3;4;6;9 (о)	Письмова творча робота
<p>Тема 4. Релігія та її місце в політичній системі США та ЄС . Вплив протестантизму на формування політичної культури США. Основні цінності американської громадянської релігії. Вплив соціальної доктрини християнства на взаємовідносини церкви та держави в ЄС. Механізми конституційно-правового забезпечення свободи совісті і релігії в ЄС. Вплив РПЦ на релігійну політику регіону.</p>	Самостійний пошук літератури в комп'ютерних мережах	Реферативні повідомлення, складання порівняльних таблиць,пошук додаткової літератури з конкретного питання.
<p>Тема 3. Релігія та її місце в політичній системі мусульманських країн. Соціально-історичні умови виникнення та ідейні джерела ісламу. Основні положення віровчення ісламу. Роль ісламу в сучасній міжнародній політиці. Наслідки ісламського фундаменталізму в сучасному світі.</p>	15;17;18;19	Підготовка доповідей на семінарське заняття

<p>Тема 4. Релігія та її місце в політичній системі Ізраїлю. Релігія як фактор національної ідентифікації в Ізраїлі. Вплив релігії на формування політичної культури громадян. Вплив релігійних цінностей на зовнішню політику Ізраїлю.</p>	<p>18;19 (о) 25 (д)</p>	<p>Вивчення навчальної літератури за темами, пошук додаткової літератури з конкретного питання.</p>
<p>Тема 4. Пріоритетні напрями, шляхи реалізації і перспективи релігійної політики в Україні. Мусульманські громади і організації в сучасній Україні. Стан розвитку православ'я в Україні Місійна діяльність закордонних протестантських центрів. Особливості державно-церковної політики в Україні.</p>	<p>10;11;12;13</p>	<p>Підготовка доповідей на семінарське заняття</p>

4. Питання для самоконтролю:

1. В чому проявляється взаємозв'язок релігії та політики.
2. Основні концепції розуміння релігії.
3. Загальна характеристика впливу ісламу на світові політичні процеси.
4. Загальна характеристика впливу православ'я на світові політичні процеси.
5. Загальна характеристика впливу католицизму на світові політичні процеси.
6. Основні риси американської громадянської релігії.
7. Визначте функції релігії, що впливають на політичну систему.
8. Дайте загальну класифікацію релігій.
9. Стан розвитку та перспективи релігійної політики в Україні.
10. Вплив релігійних цінностей на формування політичної культури.
11. Вплив релігії на процеси державотворення.

5. Тестові завдання:

1. Назвіть одну із світових релігій:

- А) синтоїзм;
- Б) буддизм;
- В) адвентизм.

2.»Страждання – загальний принцип світу, його причина – бажання, пристрасті, прив’язаність; кінець страждання – в нирвані; існує шлях досягнення нирвани». Основою якого релігійно-філософського вчення є дані священні істини?

А) конфуціанства;

Б) буддизму;

В) іудаїзму.

3. Назвіть сучасну державу, в якій три релігії складають синтез трьох вчень:

А) Японія;

Б) Китай;

В) Індія.

4. В якій країні затверджено партнерський нейтралітет між державою та релігійними інституціями:

А) Греція;

Б) Нідерланди;

В) Китай.

5. Вкажіть зміст поняття «толерантність»:

А) терпимість до іншого стилю життя, вірувань, звичаїв, почуттів;

Б) підкорення повсякденного економічного, соціального та духовного життя пануючій еліті;

В) готовність індивіда до дії, орієнтованої на соціально-значимий об’єкт.

6. Хто є автором психологічної концепції релігії:

А) М.Вебер;

Б) З.Фрейд;

В) К.Маркс.

7. Як називається система поглядів, що заперечує релігійні уявлення та релігію в цілому:

А) атеїзм;

Б) релігійний анархізм;

В) свобода совісті.